

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-72-10

Druk nr 3753

Warszawa, 20 grudnia 2010 r.

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**-o zmianie ustawy o systemie
ubezpieczeń społecznych oraz
niektórych innych ustaw.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw ¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690 oraz z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228 i Nr 225, poz. 1474) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5 – 6.”,

b) po ust. 5e dodaje się ust. 5f w brzmieniu:

„5f. W przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.”,

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 4, ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.”,

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

d) ust. 6b i 6c otrzymują brzmienie:

„6b. Zakład zawiadamia płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które zgodnie z ust. 6a mogą być zwrócone.

6c. Po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, płatnik składek może złożyć wniosek o ich zwrot.”,

e) po ust. 6f dodaje się ust. 6g i 6h w brzmieniu:

„6g. Nienależnie opłacone składki ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od dnia:

1) otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b;

2) opłacenia składek, w przypadku braku zawiadomienia, o którym mowa w ust. 6b.

6h. Bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 6g, ulega zawieszeniu:

1) w przypadku wydania przez Zakład decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek – od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna;

2) jeżeli wydanie decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd – do dnia, w którym decyzja innego organu stała się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocniło się, nie dłużej jednak niż na okres 2 lat;

3) od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy;

4) w przypadku wydania przez Zakład decyzji stwierdzającej brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym lub obniżającej podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia – od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.”;

2) w art. 93 w ust. 4 uchyla się pkt 5.

Art. 2. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych, o których mowa w ust. 1, udzielają świadczeniodawcy, z którymi dyrektor oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej.”;

2) uchyla się art. 23a.

Art. 3. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.²⁾) w art. 94 uchyla się ust. 2.

Art. 4. W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 32 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wysokość odpisu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, ustala się corocznie w ustawie budżetowej na podstawie planu finansowego FEP; odpis jest potrącany w okresach miesięcznych.”;

2) w art. 33:

a) w ust. 1 zdanie wspólne otrzymuje brzmienie:

„ – i przedkłada je ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Wyboru biegłego rewidenta, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, dokonuje Rada Nadzorcza Zakładu.”.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374 oraz z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363 i Nr 225, poz. 1465.

Art. 5. 1. Do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie upłynął jeszcze termin ich dochodzenia, stosuje się art. 24 ust. 5f i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, okoliczności uzasadniające zawieszenie biegu terminu przedawnienia, określone w art. 24 ust. 5f i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uwzględnia się również wtedy, gdy okoliczności te wystąpiły przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Do nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, jeżeli nie upłynął jeszcze termin dochodzenia ich zwrotu, stosuje się art. 24 ust. 6b, 6c, 6g i 6h ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 3, okoliczności uzasadniające zawieszenie biegu terminu przedawnienia, określone w art. 24 ust. 6h ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, uwzględnia się również wtedy, gdy okoliczności te wystąpiły przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. Umowy o realizację świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych zawarte na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 23a ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 2, między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a placówkami medycznymi wybranymi w drodze konkursu ofert zachowują ważność do upływu terminu, na który zostały zawarte.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt przewiduje nowelizację przepisów ustawy:

- 1) z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.) polegającą na dokonaniu zmian w art. 24 i uchyleniu w art. 93 ust. 4 pkt 5;
- 2) z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r. Nr 167, poz. 1322) polegającą na dokonaniu zmian w art. 23 i uchyleniu art. 23a;
- 3) z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) polegającą na uchyleniu w art. 94 ust. 2;
- 4) z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656) polegającą na dokonaniu zmian w art. 32 i 33.

I. Zmiana ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (art. 1 projektu)

1. W projekcie ustawy proponuje się zmianę w art. 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych polegającą na określeniu równoważnych zasad ochrony praw majątkowych płatników składek i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w zakresie dochodzenia roszczeń z tytułu składek ubezpieczeniowych.

Projektowana zmiana stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2010 r., sygn. akt P 29/08 (Dz. U. Nr 105, poz. 668). W wyroku tym Trybunał orzekł o niezgodności art. 24 ust. 7 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Przepis art. 24 ust. 7 utracił moc z dniem wejścia w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego, tj. z dniem 15 czerwca 2010 r., co spowodowało, że dotychczasowe terminy przedawnienia, dotyczące nienależnie opłaconych składek nie będą, a uprawnieni mogą bezterminowo dochodzić swoich roszczeń od ZUS. W związku z powyższym niezbędne jest podjęcie pilnych działań legislacyjnych.

Wprowadzane rozwiązania dotyczące nienależnie opłaconych przez płatników składek będą adekwatne do tych, jakie mają zastosowanie w przypadku dochodzenia przez ZUS należności z tytułu składek. Wprowadzono 10-letni termin przedawnienia nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne przez płatnika.

Biorąc po uwagę zarzut Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym upływ określonego terminu powodował różnicowanie, bowiem zamykał możliwość dochodzenia zwrotu nienależnie opłaconej składki, nie pozbawiał jednak możliwości zaliczenia tej nadpłaty na poczet zobowiązań składkowych płatnika, wprowadzono koncepcję przedawnienia nienależnie opłaconej składki, a nie tylko ograniczenie w czasie prawa do żądania jej zwrotu.

Na tle wyroku Trybunału Konstytucyjnego określono moment, od którego będzie biegł termin przedawnienia na odzyskanie nienależnie opłaconych składek. Nienależnie opłacone składki będą ulegały przedawnieniu po upływie 10 lat, licząc od otrzymania zawiadomienia o kwocie nienależnie opłaconych składek bądź w przypadku braku zawiadomienia, od dnia opłacenia składek.

Bieg tych terminów ulegnie zawieszeniu w przypadku wydania przez ZUS decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek – od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Bieg terminu przedawnienia, zawieszany będzie także, jeżeli wydanie decyzji w sprawie nienależnie opłaconych składek będzie uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. Zawieszenie biegu tego terminu przedawnienia trwałoby do dnia, w którym decyzja innego organu stanie się ostateczna lub orzeczenie sądu uprawomocni się, nie dłużej jednak niż na okres 2 lat. Ponadto bieg terminu przedawnienia byłby zawieszany od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy. W przypadku wydania przez ZUS decyzji stwierdzającej brak obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym lub obniżającej podstawę wymiaru składek na te ubezpieczenia – bieg terminu przedawnienia ulegałby zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

2. W obowiązującym stanie prawnym w art. 93 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych jest zawarty katalog przesłanek warunkujących odwołanie inspektora kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Przepis ten nakłada na

Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych obowiązek odwołania ze stanowiska inspektora kontroli, na wniosek głównego inspektora kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, m.in. osoby, która ma ustalone prawo do emerytury lub renty (art. 93 ust. 4 pkt 5).

Potrzeba nowelizacji wynika z zakwestionowania przepisu art. 93 ust. 4 pkt 5 przez Rzecznika Praw Obywatelskich. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich przepis ten jest niezgodny z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej; wobec zróżnicowania wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn przekłada się on na nierówne traktowanie kobiet i mężczyzn w zakresie zatrudnienia. Kryje też w sobie dyskryminację – pośrednią ze względu na płeć i bezpośrednią ze względu na wiek. W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich jest przepisem restrykcyjnym, zawierającym też element represyjny za fakt ustalenia prawa do emerytury.

Problematyka ta jest przedmiotem także orzecznictwa Sądu Najwyższego i Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał Konstytucyjny uznał, że przepisy dopuszczające czy też nakazujące rozwiązanie stosunku pracy z pracownikiem, który nabył prawo do emerytury na podstawie przepisów dotyczących ogółu pracowników, naruszają zasadę równouprawnienia kobiet i mężczyzn (art. 33 Konstytucji RP) oraz zasadę równości wobec prawa i niedyskryminacji (art. 32 Konstytucji RP) – wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z 28 marca 2000 r. (K 27/99 OTK 2000/2/62), z 24 września 1991 r. (Kw 5/91 OTK 1991), z 29 września 1997 r. (K 15/97 OTK ZU 1997).

Możliwość odwołania pracownika ze względu na określony wiek lub nabycie uprawnień do renty wchodzi w zakres dyrektywy Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r., ustanawiającej ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE L 303/16 z dnia 2 grudnia 2000 r., str. 16; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 4, str. 79). Odmienne traktowanie w odniesieniu do zatrudnienia i pracy ze względu na wiek lub niepełnosprawność może być poczytane jako dyskryminacja.

Celem nowelizacji jest uchylenie przepisu art. 93 ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wyeliminuje to wszelkie podnoszone w tym zakresie zarzuty i wątpliwości.

II. Zmiana ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (art. 2 projektu)

W obowiązującym stanie prawnym na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ze środków funduszu wypadkowego są pokrywane koszty skutków wypadków

przy pracy lub chorób zawodowych związane ze świadczeniami zdrowotnymi z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych, na które ubezpieczony został skierowany przez lekarza orzecznika na wniosek lekarza prowadzącego, nierefundowane na podstawie odrębnych przepisów, tj. niefinansowane z ubezpieczenia zdrowotnego w Narodowym Funduszu Zdrowia. Zgodnie z art. 23a cytowanej ustawy, świadczenia zdrowotne z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych są realizowane przez placówki medyczne wybrane przez Zakład w drodze konkursu ofert, a do zamówień na ich realizację nie stosuje się przepisów o zamówieniach publicznych. Szczegółowe zasady i tryb udzielania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zamówień na realizację ze środków funduszu wypadkowego świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych są zawarte w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu udzielania przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zamówień na realizację ze środków funduszu wypadkowego świadczeń zdrowotnych z awersu stomatologii i szczepień ochronnych (Dz. U. Nr 232, poz. 2329, z późn. zm.).

Potrzeba wprowadzenia nowych rozwiązań w powyższym zakresie wynika z faktu, że obecny stan prawny dotyczący możliwości realizacji świadczeń zdrowotnych tylko w placówkach medycznych wybranych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w drodze konkursu ofert powoduje znaczne wydłużenie dostępu ubezpieczonych do tych świadczeń, tym samym narażając ich na niebezpieczeństwo wynikające z niepodjęcia właściwego sposobu leczenia lub wydłużenia tego procesu. Ubezpieczony, który w wyniku wypadku przy pracy doznał urazu wymagającego udzielenia świadczenia z zakresu stomatologii lub szczepień ochronnych, powinien bowiem zrealizować je w wybranej przez siebie placówce medycznej, mającej podpisaną umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia na udzielanie świadczeń zdrowotnych.

Projektowane zmiany stwarzają możliwość realizacji świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych we wszystkich placówkach medycznych, mających podpisaną z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej. Przyczyni się to do zwiększenia dostępu ubezpieczonych do realizacji tych świadczeń. W wielu wypadkach umożliwi to kontynuację procesu leczenia w tej samej (często najbliższej miejsca zamieszkania) placówce medycznej, co ma istotne znaczenie dla większości pacjentów.

Rozliczenie kosztów świadczeń, niepodlegających finansowaniu ze środków Narodowego Funduszu Zdrowia, a pokrywanych z ubezpieczenia wypadkowego następować

będzie bezpośrednio między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a placówką medyczną, która ich udzieli, na podstawie dokumentu księgowego, wystawionego na Zakład Ubezpieczeń Społecznych przez świadczeniodawcę, realizującego świadczenie zdrowotne.

W okresie od 2004 r. do 2009 r. ze świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych skorzystało 139 osób.

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby ubezpieczonych korzystających ze świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych oraz kosztów ponoszonych za te usługi w latach 2004 – 2009.

Rok	Liczba osób	Kwota wypłat w tys. zł
2004	40	31,5
2005	15	22,1
2006	15	21,7
2007	10	25,7
2008	7	13,0
2009	52	34,8
Razem	139	148,8

Wobec niewielkiej liczby poszkodowanych ograniczenie możliwości udzielania świadczeń z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych tylko do wskazanych placówek medycznych jest nieracjonalne i utrudnia realizację koniecznych świadczeń.

Koszty postępowań konkursowych na świadczenie usług zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych obejmują przygotowanie materiałów dotyczących postępowań konkursowych, czas pracy komisji konkursowych oraz obsługę korespondencji do oferentów wraz z kosztami wysyłki.

Z doświadczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w latach 2004 – 2009 wynika, że pomimo przeprowadzonych wielu postępowań konkursowych zainteresowanie świadczeniodawców zawieraniem umów na wykonywanie pojedynczych usług jest znikome. Na przykład w 2008 r. na 244 ogłoszonych konkursów zawarto jedynie 11 umów na realizację świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych

ze środków funduszu wypadkowego, a w 2009 r. ogłoszono 232 konkursy, podpisano zaś 14 umów.

Jednocześnie w art. 6 projektu przewidziano, że umowy o realizację świadczeń zdrowotnych z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych zawarte na podstawie przepisów wydanych na podstawie art. 23a ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 2 projektu, między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych a placówkami medycznymi wybranymi w drodze konkursu ofert zachowują ważność do upływu terminu, na który zostały zawarte.

III. Zmiana ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (art. 3 projektu)

W związku z wprowadzanymi zmianami w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych, wynikającymi z treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 maja 2010 r. (sygn. akt P 29/08) proponuje się, w celu ujednoczenia przepisów, zmianę w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (uchylenie w art. 94 ust. 2), której skutkiem będzie stosowanie 10-letniego okresu przedawnienia w odniesieniu do wzajemnych rozliczeń płatników składek i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne.

IV. Zmiana ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (art. 4 projektu)

W obowiązującym stanie prawnym zasady dotyczące procesu tworzenia rocznych planów finansowych Funduszu Emerytur Pomostowych (FEP) oraz ich sprawozdawczości określają przepisy art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Z treści art. 33 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że w procesie tym uczestniczy również Prezes Rady Ministrów. Zgodnie z tą regulacją:

„Zarząd Zakładu:

- 1) opracowuje projekt rocznego planu finansowego FEP w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem budżetu państwa,
 - 2) sporządza roczne sprawozdanie z wykonania planu finansowego FEP,
 - 3) sporządza roczne sprawozdanie finansowe FEP, podlegające zaopiniowaniu przez biegłego rewidenta niebędącego pracownikiem Zakładu
- i przedkłada je do zatwierdzenia Prezesowi Rady Ministrów.”

Nowelizacja zasad dotyczących procesu tworzenia rocznych planów finansowych FEP oraz ich sprawozdawczości wynika z konieczności ujednoczenia zasad związanych z planowaniem finansowym Zakładu, funduszy pozostających w jego dyspozycji oraz procedur sprawozdawczości, dotyczących tego właśnie zakresu.

Trzeba bowiem mieć na względzie fakt, że obowiązujące w tych kwestiach rozwiązania przyjęte w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, różnią się od tych, które wynikają z obowiązujących przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Stało się tak wskutek wejścia w życie – z dniem 21 maja 2009 r. – ustawy z dnia 3 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 68, poz. 574). Ustawą tą bowiem przekazano ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego uprawnienia nadzorcze nad zgodnością działań Zakładu z obowiązującymi przepisami (do chwili wejścia w życie ustawy nadzór ten sprawował Prezes Rady Ministrów). Intencją ustawodawcy było, aby minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, odpowiadający za politykę państwa w dziedzinie m.in. ubezpieczeń społecznych, miał wpływ na funkcjonowanie organu będącego ustawowym ubezpieczycielem, a także czuwał nad realizacją przez niego określonych zadań. Wskutek tego zmieniono m.in. w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych przepisy dotyczące planowania finansowego Zakładu i funduszy, pozostających w jego dyspozycji.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 74 ust. 3 pkt 4 – 5a, 8 i 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych do zadań Zarządu Zakładu należy m.in:

- opracowywanie projektu rocznego planu finansowego FUS i FRD oraz przekazywanie go w trybie określonym w przepisach dotyczących prac nad projektem budżetu państwa – po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą Zakładu – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego,
- sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych Zakładu, FUS i FRD i przedkładanie ich – po zaopiniowaniu przez biegłego rewidenta niebędącego pracownikiem Zakładu – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego,
- sporządzanie rocznych sprawozdań z wykonania planów finansowych FUS i FRD i przedkładanie ich – po zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą Zakładu – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego,

- sporządzanie planu finansowego Zakładu i sprawozdań z jego wykonania oraz przedkładanie ich – po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Zakładu – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego,
- opracowywanie rocznych sprawozdań z działalności Zakładu i przedkładanie ich – po zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Zakładu – ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Jak widać, aktywną rolę w planowaniu finansowym Zakładu i funduszy pozostających w jego dyspozycji oraz sprawozdawczości w tym zakresie spełnia obecnie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Wydaje się zatem racjonalne, aby ten sam podmiot i w taki sam sposób uczestniczył również w procesie tworzenia rocznych planów finansowych FEP i ich sprawozdawczości.

W związku z tym, w celu ujednoczenia przepisów, w projekcie ustawy proponuje się zmianę brzmienia art. 32 ust. 2 oraz art. 33 ustawy o emeryturach pomostowych. Ponadto w projekcie ustawy uregulowano także kwestie dotyczące określenia podmiotu właściwego do wyboru biegłego rewidenta, mającego zbadać księgi rachunkowe Funduszu Emerytur Pomostowych. Wybór biegłego rewidenta należałby do zadań Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

V. Przepisy przejściowe (art. 5)

W art. 5 proponuje się, aby do należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, nieopłaconych przed dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli nie upłynął termin ich dochodzenia, miał zastosowanie art. 24 ust. 5f i 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą.

Natomiast do nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne przed dniem wejścia w życie ustawy, jeżeli nie upłynął termin dochodzenia ich zwrotu, będzie stosowany art. 24 ust. 6b, 6c, 6g i 6h ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą.

W obu przypadkach zawieszenie biegu terminu przedawnienia będzie dotyczyło również odpowiednio okoliczności, o których mowa w art. 24 ust. 5f, 6 i 6h ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą, które wystąpiły przed dniem wejścia w życie ustawy.

Projektowane regulacje zapewnią równe warunki w zakresie wzajemnego dochodzenia i rozliczeń należności z tytułu składek między płatnikami a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

I. Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

1. Zmiana ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

1) projektowana regulacja będzie oddziaływać na ubezpieczonych, płatników składek oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych;

2) projektowana regulacja dotyczy inspektorów kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Głównego Inspektora Kontroli i Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Stan zatrudnienia inspektorów kontroli w całym Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wynosi około 1500 osób. Zmiana w zakresie ustawowych przesłanek odwołania ze stanowiska spowoduje, że w przypadku ustalenia inspektorowi kontroli Zakładu Ubezpieczeń Społecznych prawa do emerytury lub renty Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie będzie zobowiązany do odwołania go ze stanowiska na wniosek Głównego Inspektora Kontroli. Tym samym inspektorzy kontroli, posiadający uprawnienia emerytalne będą mogli kontynuować zatrudnienie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych na dotychczasowym stanowisku.

2. Zmiana ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Projektowana regulacja oddziaływać będzie na ubezpieczonych, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz placówki medyczne udzielające określonych świadczeń.

3. Zmiana ustawy z dnia 24 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Projektowana regulacja oddziaływać będzie na ubezpieczonych, płatników składek, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz Narodowy Fundusz Zdrowia.

4. Zmiana ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych

Projektowana regulacja, przewidując wprowadzenie zmian kompetencyjnych, oddziałuje bezpośrednio na organy, których te zmiany dotyczą, tj. Prezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, Zarząd Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Radę Nadzorczą Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

II. Wyniki konsultacji społecznych

W trybie ustawy o związkach zawodowych projekt ustawy został przesłany do następujących organizacji związkowych:

- 1) Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
- 2) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych,
- 3) Forum Związków Zawodowych.

W trybie ustawy o organizacjach pracodawców projekt został przesłany do organizacji pracodawców:

- 1) Business Centre Club – Związku Pracodawców,
- 2) Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan,
- 3) Konfederacji Pracodawców Polskich,
- 4) Związku Rzemiosła Polskiego,
- 5) Krajowej Izby Gospodarczej.

Uwagę dotyczącą propozycji zmian w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zakresie zasad wyboru podmiotów wykonujących świadczenia zdrowotne z zakresu stomatologii i szczepień ochronnych, na które ubezpieczony został skierowany przez lekarza orzecznika, które są finansowane w ramach funduszu wypadkowego, wniosła Krajowa Izba Gospodarcza. W ocenie Izby ograniczenie katalogu placówek jedynie do tych, które mają podpisane umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia może zostać uznane za zbyt rygorystyczne.

Podobną uwagę wniosła Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”.

Uwaga ta nie została uwzględniona. Ubezpieczony, który w wyniku wypadku przy pracy doznał urazu wymagającego udzielenia świadczenia z zakresu stomatologii lub szczepień ochronnych, powinien mieć zapewnioną w takich przypadkach możliwość uzyskania i zrealizowania tych świadczeń w jednej placówce medycznej.

Należy podkreślić, że wspomniane świadczenia zdrowotne są finansowane:

– w zakresie gwarantowanym w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych – ze środków NFZ,

– w pozostałym nier refundowanym przez NFZ zakresie – ze środków funduszu wypadkowego (przez ZUS).

Kompleksowe udzielanie świadczeń zdrowotnych finansowanych z tych źródeł może zapewnić tylko podmiot, który ma podpisaną stosowną umowę z NFZ.

Projektowane rozwiązania są zgodne z założeniami przyjętymi przez Radę Ministrów w dniu 27 lipca 2010 r., do których zarówno Izba, jak i NSZZ „Solidarność” nie wносиła uwag akceptując przedłożone propozycje.

III. Wpływ projektu ustawy na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

1. Zmiana ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

1) wprowadzenie zmian, które zrównują prawo do zwrotu nienależnie opłaconych składek z prawem ZUS do dochodzenia nieopłaconych należności nie spowoduje po stronie ZUS powstania dodatkowych skutków finansowych;

2) projektowana regulacja nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

2. Zmiana ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych

Projektowana regulacja nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Projektowane zmiany nie spowodują negatywnych skutków finansowych dla Narodowego Funduszu Zdrowia. Nie wpłyną też na budżety jednostek samorządu terytorialnego. Doprowadzą natomiast do wyeliminowania kosztów związanych z postępowaniami konkursowymi przeprowadzanymi przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

3. Zmiana ustawy z dnia 24 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Projektowana regulacja nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Zmiana ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych

Projektowana regulacja nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego.

IV. Wpływ projektu ustawy na rynek pracy

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

V. Wpływ projektu ustawy na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

VI. Wpływ projektu ustawy na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie ustawy nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt ustawy został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Ministerstwo nie odnotowało żadnych wystąpień, dotyczących projektowanej ustawy, kierowanych w oparciu o przepisy wymienionej wyżej ustawy.

Minister Spraw Zagranicznych

Warszawa, 13 grudnia 2010 r.

DPUE - 920 - 1476 - 10/as/4

SM-2821

dot.: RM-10-72-10 nowy tekst z 10.12.2010 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

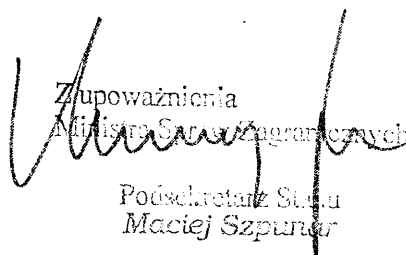
Opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej *projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (nowy tekst)* wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

Zupoważnienia
Ministra Spraw Zagranicznych
Podsekretarz Stanu
Maciej Szpunar

Do wiadomości:
Pani Jolanta Fedak
Minister Pracy i Polityki Społecznej